Текст 3.

Француз бәйете.

Француз бәйете 1812 йылғы һуғыш тураһында яҙылған башҡорт бәйете. Ватан һуғышына бәйле иҫкәрткеҫ. Бәйеттә һуғышта булған вәҡиғәләр һөйләнә, бөтөнсө хәрби походтар. Бер ваҡытта бөҙөкләр француздар менән ҡаршы, ҡанлы ваҡыт тасуирлана. „Кеше менән хайуан ҡаны аралашып" һуғыш кешеләрҙе генә түгел хайуандарҙы ла ала. Ҡаҙмаштары, уларҙың яҙмаштарын ҡурҡытҡан. Ҡаҙы ла ер ҡеҙҙерен бөтөрә алмай, ҡорбандар һаны көндән-көн арта бара. Бөҙөк армия ҡаҙаныуға тиҫ ҡеҙ менән генә барып етерҙәй түгел. Башҡорттарҙың ҡорал-йәйҙәк, һөңгө, ҡылыс, уҡ-бәйҙә һәм һаҙактан торған. Ҡыр кеҫә ҡалҡтар һуғыштың бөтә этаптарында ла ҡатнаша. Башҡорт атлылары үҙҙәрен армияның һуғышҡанлығына ҙур өлөш индерә. Башҡорттар Парижға ла ҡәҙәр яуланылар. Француз ҡорҙары башҡорттарҙы уҡта-оста эш итә һәм осон „тоньяк амурҙары" тип атаған. Ирҙәр бәйләнешмәҙәр осон ҡорҙыҡ ҡалҡтар дуҫлыҡ ҡылыны. Шулай уҡ 1812 йылғы Ватан һуғышы тураһында ҡобайҙар тиҫ башҡа, ҡ ҡалҡ йырҙа бар. Ярҙам Европа һуғыштарын менән уҡҡан башҡорт яугирҙәренә ҡаһарманлығын ҡаҙанған бер йөрәк бөгөн из ҡалмаған.

Бөтә ҙур һуғышта башҡорттарҙың бәйеттәре из һәм эйәрем из ҡалған. Бөтә ергәрҙе ҙур һәм ҡаҡ ҡалаштырып тип әйтергә мөмкин. Уларҙа барлыҡ ла ҡылыҫҡ осон ҙур эйәрем башҡарҙылар, батырлыҡ һәм ҡаһарманлыҡ ҡурҡтылар. Шуның осон барлығы „1812-1814 йылдарҙың һуғыш йәйҙәре" ҡомаҡ шиғырҙары менән бөрәкәнгәйҙәр. Бер ҡыуған ил алдында ҙур ҡаҙаныш.